

V Plötzensee uctíme české oběti nacistické perzekuce

3.9.2026 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(3. 9. 2026) - Ve středu 9. září 2026 se od 16 hodin uskuteční v prostorách Památníku Plötzensee v Berlíně pieta věnovaná českým obětem nacistické perzekuce, které byly na tomto místě v letech 1940-1945 popraveny z rozhodnutí nacistické justice. Letošní pieta připomene také ženy v odboji. Na přípravě pietní připomínky spolupracují Velvyslanectví České republiky v Berlíně a Ústav pro studium totalitních režimů, který zde budou zastupovat první náměstek ředitele ÚSTR Kamil Nedvědický a historička Magda Veselská.

Plötzensee patří k nejvýznamnějším místům spojeným s nacistickou perzekucí a terorem. V tamní věznici a na popravišti byli během nacistické diktatury vězněni a popraveni lidé odsouzení německou nacistickou justicí. Mezi nimi také českoslovenští občané, kteří se zapojili do odboje proti nacistickému režimu. České oběti popravené v Plötzensee představují významnou součást dějin domácího protinacistického odboje. Zastupují nejrůznější odbojové organizace, které se stavěly proti okupaci a nacistické diktatuře. Jejich počty ukazují, že odpor proti nacistickému režimu nebyl záležitostí několika jednotlivců, ale širokého spektra lidí, kteří se podíleli na různých formách odboje a odporu – od zpravodajské a organizační práce až po podporu pronásledovaných a další aktivity.

„Letošní program se zvláštním způsobem zaměří na ženy a jejich význam v protinacistickém odboji.“

Ústav pro studium totalitních režimů se dokumentací československých občanů popravených na území tehdejší Německé říše z rozhodnutí nacistické justice věnuje dlouhodobě a systematicky. Dokumentace jednotlivých osudů je důležitou součástí poznávání mechanismů nacistické perzekuce i konkrétních podob odporu proti okupaci. *„Právě práce s konkrétními lidskými příběhy umožňuje nahlížet na období nacistické okupace nejen prostřednictvím historických událostí a statistik, ale také skrze osudy lidí, kteří se ocitli v přímém střetu s represivním systémem. Zachování jejich jmen a příběhů je současně důležitou součástí historické paměti,“* uvedl **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů. Letošní připomínka proto nabídne vedle samotného pietního aktu také příležitost představit tuto část badatelské a dokumentační práce ÚSTR.

Letošní program se zvláštním způsobem zaměří na ženy a jejich význam v protinacistickém odboji. Jejich role je pro mnohé méně viditelná, i když se ženy podílely na celé řadě protirežimních aktivit a za svou činnost čelily stejnému represivnímu aparátu jako jejich mužští spolupracovníci. Pietní slavnosti proto předchází speciální vzdělávací workshop určený německým středoškolským studentům. Workshop připravily historičky **Magda Veselská** a **Pavla Plachá** z Ústavu pro studium totalitních režimů ve spolupráci s **Europäische Akademie Berlin (EAB)**. Jeho cílem je přiblížit studentům téma nacistické okupace, odboje a perzekuce prostřednictvím konkrétních historických příběhů a zároveň otevřít prostor pro hlubší zamyšlení nad tím, jakou roli v odboji hrály ženy. Do programu se tak zapojí také mladá generace z Německa. Výsledky studentského workshopu budou následně představeny účastníkům vzpomínkové slavnosti přímo v Památníku Plötzensee. Spojení pietní vzpomínky se vzděláváním je důležitou součástí celého záměru. Nejde pouze o připomínání minulosti, ale také o potřebu předávat znalost dějin další generaci a ukázat, že za historickými událostmi stojí konkrétní lidé a jejich rozhodnutí. Současně jsou vzdělávací aktivity důležitým nástrojem boje proti xenofobii.

„Vzpomínková slavnost v Plötzensee propojí tři roviny: připomínku obětí nacistické perzekuce, dlouhodobou dokumentační a badatelskou práci ÚSTR a vzdělávání mladé generace.“

Spolupráce **Ústavu pro studium totalitních režimů** s Velvyslanectvím České republiky v Berlíně dává letošnímu setkání také výrazný česko-německý rozměr. Plötzensee je místem, které připomíná jednu z nejtemnějších kapitol společných evropských dějin. Připomínka českých obětí nacistické perzekuce přímo na místě jejich popravy je proto nejen pietním projevem úcty vůči obětem, ale také příležitostí k historickému dialogu mezi Českou republikou a Německem. Vzpomínková slavnost v Plötzensee tak propojí tři roviny: připomínku obětí nacistické perzekuce, dlouhodobou dokumentační a badatelskou práci **Ústavu pro studium totalitních režimů** a vzdělávání mladé generace. Letošní důraz na ženy v odboji navíc připomene, že dějiny odporu proti nacismu nelze vyprávět bez příběhů žen, které se do něj aktivně zapojily a mnohdy za svou činnost zaplatily životem.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

FOTO: **ÚSTR / Pavla Plachá a Archiv Památníku Plötzensee**

<https://www.ustrcr.cz/v-plotzensee-uctime-ceske-obeti-nacisticke-perzekuce>